

“Όταν άρρώσθησε την τελευταία φορά ο πατέρας μου, πιστέψαμε πως ή άρρώστεια του ήταν άλαφριά και πως θα σηκώνοταν άπ’ τή κρεβάτι γρήγορα, όπως γινόταν συχνά σάν άρρωστούσε. Κι’ ό ίδιος νόμιζε πως ήταν κάτι που θα πέρανε μονάχο του και δέν άφησε τή μάνα μου νά φωνάξη γιατρό. Μά μέρα με τή μέρα πήγαινε χειρότερα, ό πυρετός δυνάμωνε, τόν έκαιγε όλόχορνο, δερνότανε στό κρεβάτι του σάν κολασμένος.

“Η μάνα μου είδε κι’ άπόειδε και φώναζε άπάνω στή βδομάδα τή γιατρό. “Ο γιατρός, που τόν είχαμε χρόνια και χρόνια στή φαρμιλία μας, ήρθε άνοιχτόκαρδος, όπως πάντα, με τά λόγια τής παρηγόριας στό στόμα, μά σάν είδε τόν πατέρα μου και τόν εξέτασε άκριτη ώρα, κατασίφιασε κι’ ό ίδιος κ’ έδωσε στή μάνα μου ένα σφοδρό δδηγίες, για τόν άρρωστό τής. “Έγραψε και διάφορες συνταγές, παράγγειλε νά γίνουν γρήγορα κ’ έφυγε για νά ξαναπεράση, όπως είπε, τή ιδίο βράδυ...

“Η μάνα μου βλέποντας τή γιατρό έτσι πασιτισμένο ύποψιάστηκε, τή δάγκωσαν τά φειδιά. Τόν συνέβγανε ως τήν εξώπορτα, κρεμάστηκε άπάνω του, ρωτώντας νά μάθη τήν άρρώστεια τού πατέρα. Μά ό γιατρός δέν τής είπε τίποτα τού θετικού. “Ένα κρουολόγημα είπε, είπε, προσφύλαξη χρειάζεται και θά περάση...

Μ’ άλλοιμονο ! Πέρασε κ’ ή δεύτερη βδομάδα κι’ ό πατέρας μου δέν σηκώθηκε άπ’ τή κρεβάτι. Μ’ όλα τά φάρμακα, μ’ όλη τή λάτρη τής μάνας μου, μ’ όλη του τή γερουσία, πήγαινε στό χειρότερο. “Ο γιατρός πηγαίνονόχτανε, έγραφε πάντα καινούργιες συνταγές, μάς έδινε έλλιπές, κούτταγε νά παρηγορήση τόν πατέρα μου που τόν βασάνιζε τή κρεβάτι, μά μ’ όλα αυτά ή άρρώστεια τράβαγε τή δρόμο τής, ό πατέρας είχε χειροτερέψει, είχε άδυνατίσει, ήταν πειά άγνώστου. “Άπ’ τή συμπληθητικό του πρόσπομο δέν είχαν μείνει παρά τά γλυκά, ήρωμα μάτια του, τά μεγάλα, ήσρα του μουστάκια και τά πυκνά του φρύδια. Τά δυνατά του χέρια ήσαν πειά σκελεθρωμένα, κάτω άπ’ τή χλωμάδα τού κορμιού του φάνταζαν μαυρογάλακες ή φλέβες και τά νεύρα...

“Η χροιά ατή που κρεββατώθηκε ό πατέρας, ήταν άπ’ τής πιό μίζερης και τής πειό δυστυχισμένης, τά χτήματα δέν είχαν δώσει τίποτα, έμισταν καταχρωμένοι.

“Η μάνα μου πούγε γίνει άπ’ τή πόνο τής άμιλητη και παράξενη, βόλευε τά πράματα όπως μπορούσε, χωρίς νά δείχνη στόν πατέρα τή στενοχώρια που μάς έδεσνε. Πολλές φορές τήν είδα νά τρέχη στό συγγενικά και στό φιλικά σπίτια για νά σηκώση χρήματα και μιά νύχτα που πετάχτηκε ξαφνικά άπ’ τόν ύπνο μου, τήν αντίχρσα νά κλαίη με πνιχτά άναφυλητά, κουβριασιμένη πάνω στό κρεβάτι τής. “Αποβραδύς, όπως έμαθα άγοότερα, είχε δώσει κάπου τή χρυσή τής μενταγιόνι, για νά πάρη λεφτά για τής άνάγκες τού σπιτιού. Τό θυμάμαι καλά τού μενταγιόνι αυτό. “Ήταν δώρο τού πατέρα μου, φερμένο άπ’ τή Βενετία, κερμμένο, από καθήρο χουσαφι, που φλογολαμποκοποίσε. “Άπ’ έξω είχε χαλαγμένο τ’ όνομα τής μάνας μου, κι’ άπό μέσα έναν ζωγραφιστό “Αί Γιώργη, πάνω σέ σμάλτο, με ώρατα χρώματα που νόμιζες πως ήταν ζωπά άκόμα...

Σιγά-σιγά όμως σωθήσαν και τά λεφτά πουδε οικονομήσει από δω κι’ από κεί ή μάνα μου, ήσαν μέρες που μάς έλλειψε και τή φαί, ή μάνα μου, βούταγε τή ψωμί τής στό νερό κι’ έτρωγε, χωρίς μολαταύτα νά παραιοιέται, κούβοντας από τόν πατέρα μας τήν κατάσταση μας.

Χρήματα θά μπορούσε νά δανειστή άκόμα, άρκεί νά τά ζητούσε, μά ή μάνα μου ήταν περήφανη, δέν ήθελε νά γίνεται φρότωμα σ’ όσους γνώριζες, περιώρισε γιαυτό τής άνάγκες τού σπιτιού και δέν ξώδεσε πειά παρά μονάχο για τόν άρρωστο πατέρα

μας. Μά όλα πήγαιναν στό χαμένα. “Η άρρώστεια δέν ήθελε νά τόν άφήση μ’ όλη τήν θγοια τού γιατρού που σόχτανε και τόν έβλεπε δυό και τρεις φορές τήν ήμέρα, μ’ όλες τής περιποιήσεις τής μητέρας μου, μ’ όλες τής προσυχές κι’ όλα τά παρακάλια πουκανε ή μάνα μου γονατιστή κάθε νύχτα μπρός στό εικονίσματα, άλλωνοντας τά χέρια τής μ’ άπτελικιά στους άγιους και ζητώντας έλεος για τόν άρρωστο άντρα τής, για τά παιδιά τής...

“Ησαν έτσι μέρες μαυρες και δύστηνες, μέρες που μάς έλλειψε κι’ αυτό τή ψωμί. Τής μέρες αυτές ή μάνα μου ξώφρηνη άπ’ τή δυστυχία που τή χτύπησε κατακέφαλα, μάς έπερνε στήν άγκαλιά τής, μάς έσφιγγε με λαχτάρα, κ’ έκαίγε ψιθυρίζοντας μας λόγια παρακαλιτικά που μάς έκαναν νά τρομάζουμε...

“Ο πατέρας μου δέν ήξερε τίποτα άπ’ όλ’ αυτά. “Η μάνα μου τού κούβοντα, περμίνοντας με λαχτάρα νά γίνη καλά για νά ξαναθούνη τά πράματα στή θέσι τους και νά ξαναβασίλειψη ή χαρά μέσα στό σπίτι. Μά μάτια τή περιμένε...

“Ο πατέρας πήγαινε όλο και στό χειρότερο. Πολλές φορές τόν ξενυχτάγαμε νομίζοντας πως δέν θά βγάλη τή νύχτα. “Η μάνα μου είχε άλατάσει, ώρες-ώρες δέν ήξερε που βρισκότανε. “Όταν σόχτανε ό γιατρός τόν έβγαζε ως τήν αλλη και τόν παρακάλαγε με βουρκωμένα μάτια :

— Γιατρέ μου ! Θά μου τόν γιάνης... Θά ζήση...

“Ο γιατρός κουνούσε τή κεφάλι τού, τής έλεγε, όπως πάντα, μερδεμένα λόγια, χωρίς έννοια, κι’ έφευγε με τήν καρδιά σφιγμένη. Είχε άρχισι ν’ άπελιζέται κι’ ό ίδιος για τόν άρρωστό τού π’ όσο πήγαινε κι’ έλυωνε στόν άπάνω κόσμο...

Δέν μπορούσε πειά, ό φτωχός ό πατέρας ούτε ν’ άλλήξη πλευρό άπ’ τήν άδυναμία. “Η μάνα μου τόν παρατέκε άπ’ τή πρσι ως τή βράδυ, τής νύχτες λαγοκομιότανε πλάι στό κρεβάτι τού, σ’ ένα καναπέ. “Η άρρώστεια τού πατέρα τήν είχε βασανίσει, αν και δέν τώδεχνε ποτέ τής μπροστά τού. Πολλές φορές άποκομιότανε όρθή, εκεί πούστεκε στό πλευρό τού...

“Ένα πρωί ό πατέρας μου έύλησνε, πειό καλά από τής άλλες ήμέρες. Ζήτησε άπ’ τή μάνα μου νά τόν άνασκηκόη στό κρεβάτι τού και νά μάς φωνάξη γύρω τού. Τά μάτια τού λάμπανε παράξενα,

τά μολομάγουλά τού είχαν κοκκινίσει, μάς φώναζε τριγύρω τού κι’ άρχισε νά μάς μιλήη χαμογελαστός. Μάς ρώτησε για τή σχολειό, για τά μαθήματα, είδε τά τριμμένα με ρούχα και είπε πως θά μάς άγόραζε καινούργια όταν θά σηκώνοτανε. Γνωιάστηκε άκόμα για τά χτήματα, έκανε σχέδια για διάφορες δουλειές, φαινόντανε πως ή άρρώστεια τόν είχε άφήσει ξαφνικά, ή μάνα μου ήταν καταχαρομένη, τά μάτια τής είχαν βουρκώσει από τή συγκίνηση, άνέβηκε σέ μιά καρέκλα κι’ άναψε μπρός στό εικονίσματα τή μεγάλη, άσπρη λαμπάδα τού γάμου τής, που τήν είχε φλογαμένη πλάι στό στέφανα τής. Κατέβηκε ύστερα κι’ έκαμε γονατιστή στό σφαιρό τής, ψιθυρίζοντας θερικά παρακάλια στό θεο, βγαλιμένα μέσ’ άπ’ τήν καρδιά τής. Τά δάκρυα άπ’ τά μάτια τής τρέχανε ποτάμι...

“Όταν ήρθε ό γιατρός έτρεξε χαρούμενη και τούπε για τήν άξαφνη καλλιτέρεψη τού πατέρα. “Ο γιατρός δέν είπε τίποτα, ούτε λέξι. Κρέμασε τή καπέλλο τού και μπηχες βιαστικός στή κάμηρη. Κάρφωσε τά μάτια τού πάνω στόν πατέρα που κουρασμένος πειά από τή κούβεντα άναπαύοταν με τή κεφάλι πάνω στό προσέκεφαλα, χαϊδεύοντας με τή χέρι τού τά μαλλιά τής μικρής μου άδερφής που στεκόταν πλάι στό κρεβάτι τού, τόν καλημέρισε και τόν ρώτησε πως νοιώθει τή κουράγιο τού, πιάνοντας τού τή χέρι, χωρίς νά ξεκολλάη τά μάτια τού από πάνω τού. “Ο πατέρας τούπε πως έν-

“Ο κ. Κάρης Σταματιού (Σκίτσο τού κ. Γιοιάση)

νοιωθε τον εαυτό του καλλίτερα και μίλησε και μαζί του λίγες στιγμές για τις δουλειές του, σάν άνθρωπος που θά σηκώνωτανε την άλλη μέρα. 'Ο γιατρός έβρισε άκουα λίγο κι' ύστερα έβρυγε πειό σκεφτικός απ' τις άλλες φορές...

Αυτή ήταν ή πειό χαρούμενη και πειό παρήγορη μέρα της αρρώστιας του πατέρα. Σε λιγάκι άποκοιμήθηκε μα ό θνός του δέν κράτησε παραπάνω από ένα τεταίριο. Ξυπνήσε ξαφνικά κι' άρχισε να ταραξεται πάνω του κρεβάτι βυγγώντας. 'Η μάνα μου έτρεξε κοντά του ξαφνιασμένη, σαστισμένη απ' την άτότοιμη χειροτέρευση του, έσκυψε από πάνω του και τον ρώτησε τι έχει, μα δέν της έδωσε άποκρίση. Τά μάτια του ξαναθόλωσαν ξαφνικά, τον έπιασε κοντανάσπια, σάν νά τον κρατούσε κάποιος απ' το λαϊμό και νά μη μπορούσε νά πάη τη πνοή του.

Κοντά το βράδυ άρχισε νά παραμυλιά. Φώναζε την αδερφή του πούθε πεθανει τον περασμένο χρόνο, ή ανανοή του ήταν δυσκόλη ό λαϊμός του έβραζε από τό ρόγχο... Στιγμές, στιγμές άναταράζοτανε άπότοια, τά μάτια του γουρλώναν, γκροσομαχούσε άποκαμωμένους, χαροπάλευε...

Απ' τη μέρα αυτή ό πατέρας μου πήγαινε πειό όλο και στό χειρότερο. Και χειρότερος πειό πολύ άκουα ή καταπληγή του, όταν μά μέρα έμιαδε, ξαφνικά, τη δυστυχία που μάς έδρανε. Τά μάτια του βουρκοσαν, τό μέτωπό του σφηνεφιασε. Σμυρούλεψε τη μάνα μου νά πάη νά δανενητή απ' ένα δυό αδερφικούς φίλους του, μα ή μάνα μου δέν τόκανε από νεροπή κι' άς μάς έβρισε κι' αυτό τό ψωμί.

'Ετσι θλιβερός και στερημένος περνούσαν ή μέρες μας, όταν ένα πρωί κατέβηκε απ' τό χωριό του ένας τσελιγκας, κομπάρος του πατέρα. Δέν ήξερε πώς ό πατέρας ήταν άρρωστος και σάστισε σάν τσίμαθε. Αυτημένος παραήσσε στα χέρια της μάνας μου ένα σακκούλι με καθαρό, σταθερό άλεύρι, που μάς τόφερε πεσοδία, όποις τό συνήθαγε όταν κατέβαινε στη πόλη και μίλησε στη κάμαρη του πατέρα πατώντας στις μύτες των ποδιών του. 'Ο πατέρας ήταν έσπληνός κι' ήσυχος. Μίλησε μαζί του λίγες στιγμές κι' ύστερα όταν ή μάνα μου πήγε νά καθίση κοντά του, στο κρεβάτι, της είπε να ζυμώση τ' άλεύρι για τό μεσημέρι.

'Η μάνα μου σηκώθηκε χωρίς νά πη λέξι. 'Ηξερε πώς είμαστε νηστικά απ' τό μεσημέρι της περασμένης μέρας, έκανε κουράγιο, ζυμώσε μιά κουλούρα και την έστειλε στό φούρο.

'Ο πατέρας ήταν άπνευστος αυτή τη μέρα. Έβρισε ζαλωμένος στό κρεβάτι του, άμύλητος, με τά μάτια στυλωμένα στο νταβάνι. Ποιος ξέρει πού ταξίδευε ό νοός του...

'Όταν ήρθε τό ψωμί απ' τό φούρο είχε περάσει τό μεσημέρι. 'Ο πατέρας μου ήταν άκουα έσπληνός. Κι' όταν μίλησε μέσα ή μάνα μου με την κουλούρα στα χέρια, γύρισε τά μάτια του άπάνου της, είδε τό ψωμί και τό χλωμό του πρόσωπο φάτιστηκε άπο χαρά...

'Η μάνα μου στάθηκε και τον κύταζε άμύλητη και λυπημένη. Της έγενισε νά πάη κοντά του και της ζήτησε νά τον βοηθήση νά σηκωθεί καθιστός στο κρεβάτι. Του σπέρσε κάμποσα προσκεφάλια στην πλάτη και τον βοηθήσε νά σηκωθεί. 'Ο πατέρας μου άκουληπε στα προσκεφάλια, διήταναναναι, γύρισε τά μάτια του κατά την πορτά και μάς σφαιραζε νά πάμε μέσα. 'Υστερα ζήτησε απ' τη μάνα μου τό ψωμί, τό σπέρφασε με τό μαλακό και τόκοψε σ' ίσους μεγάλες φέτες. Τά χέρια του τρέμανε απ' την άδυναμία. 'Ο άγχος της ζήτησε κουλούρα άνέφερε παιγνιδιζόντας και μπλεχτηκε στα ψωρά του μορτσάνια. Τά μάτια του τραγυρόληξαν προσχαρά...

Μάς μολόρασε με τό άδυνατισμένο τρενιμένο χέρι του από μιά φέτα, κι' έβρισε άκουα ένα μεγάλο κομμάτι και τόδωσε της μάνας μου, πούσκυψε και τού φίλησε συγκινημένη τό χέρι.

Μάς κύταζε με μιά του ματιά όλοου, χλωμάειασε με κελωσύνη και ζήτησε νά ξαναζαλωδύση νά κοιμηθώ...

'Η μάνα μου τον βοηθήητε πάλι προσεχτικά, τον πλάγιασε μαλακά, τον σκέπασε και άγγιξε μαζί μας απ' την κάμαρη σιγοπατώντας. Πόσο είχε άδυνατίσει ό φταχός μου ό πατέρας! Δέν είχε άπομείνει άπο αυτόν παρά τό φαντασμά του. Μέσα σ' ένα μήνα ή άρρώστια του είχε άφανώσει, τον είχε λιώσει σάν τό κερί...

Σταθήσαμε όρθοι στη γαλαρία κι' άρχισαμε νά τρώμε τις φέτες μας. Κανάς μας δέν μιλούσε στον άλλο, όλο τό σπύτι ήταν βουβό, σάν άφανωμένο κι' έρημο...

'Η μάνα μας κίνηητε πλάι σ' έναν καναπέ με τό κομμάτι του ψωμού της στο χέρι. Φανότανε σάν άποκαλωμένη. Μάς κύταζε κάμποση ώρα άρητημένη, καθώς μιτωσουλόουσαμε και μηχανικά σηκώσε τό χέρι της και άγγαξε μιά μπουκιά απ' τό ψωμί της. Τη μασούλαγε άρακτη ώρα με τά μάτια σκυμένα στο πάτωμα. 'Αξαφνα ένα άναρρόλητο την έβρισε. Τό ψωμί της της έπεσε από τά χέρια. Σμυράστηκε στο καναπέ κλειγόντας άπελιπυμένα, με τό πρόσωπο χλωμένο στα μαύλα...

'Η λήθη της έκανε και τις δικές μας τις καρδιές νά σφιχτούν. Πάναμε νά τρώμε και κυτάζαμε ό ένας τον άλλο σαστισμένα. 'Η πειό μεγάλη μου αδερφή έβραζε τη φέτα του ψωμού της στη τάξη της παιδιά της, γονάτισε κοντά στη μητέρα και τη τράβηξε απ' τό χέρι:

Μανούλα μου!...

'Η μάνα μου γύρισε τό πρόσωπό της, τό μουσικμένο απ' τά δάχρυα, άγγάλλασε την αδερφή μου, και ξανάρχισε νά κλάη σφιγόντας την στην άγκαλιά της...

Πήγαμε τότε όλοι κοντά της, φωλώσαμε γύρω της, οι πειό μεγάλοι σιγοκλαίγοντας, οι πειό μικροί βουβοί και φοβισμένοι... 'Η μάνα μου έμεινε έτσι κλαίγοντας ώρα πολλή. Σηκώηκε ύστερα, σκούπισε τά μάτια της, μάς μοίρασε τό ψωμί της και μάς έστειλε κάτω στην αυλή...

Δεκαπέντε μέρες περάσανε άκόμα έτσι βασανισμένες και δύστυχες. 'Ο πατέρας μου ήταν πειό του θανάτου. Τις περισσότερες ώρες έμεινε βυθισμένος και παραμύλαγε, πολλές φορές όταν άνοιγε, τά μάτια του δέν γνώριζε κανένα.

'Η άγονία του θανάτου του κράτησε ένα μερόνυχτο. 'Όταν γερός, από δυνατό σπύ, κι' ή ψυχή του πάλαψε ώρες κι' ώρες, όσο νά βγη απ' τό κορμί του.

'Ενα δειλινό άγγελοκρούηηκε ξαφνικά, καθώουσατε άμύλητοι γύρω στο κρεβάτι του.

'Η μάνα μου άρχισε τούς θρήνους, δερνότανε σάν τρελλή... Τό σπύτι μας γέμισε από κόσο. Σε λιγάκι, ό πατέρας ήσυχασε. 'Η ώρα είχε περάσει κι' έδω άρχισε νά σκοτιάζη...

'Η ήλιψη του βραδυού σιγαπλωνότανε παντού. Κάτω, στον κήπο τά δέντρα σάλευαν τά κλαδιά τους, στό πέρασμα τ' άνέμου, σάν νίσταεταν τόνα στ' άλλο τη στεργή κληνήγυτα. Οι κλώδι της άνθισμένης δάφνης κουνιούνταν σάν όλόχρονα θυμιατήρια, εβιδιάζοντανε τον άέρα...

Τά πρώτα άστέρια λάμπανε άσημογάλανα στον ούρανό. 'Ο πατέρας έμεινε βυθισμένος με τό στήμα όρθάνοιχτο, άνασαινοντας με δυσκόλια. 'Η μάνα μου σωριασμένη πλάι του σε μιά καρέλα τον κύταζε κλαίγοντας σιγανά...

'Είητε τά παιδιά είμαστε στοιμογμένα σε μιά γονιά της πλάινης κάμαρης βουβά και φοβισμένα. Οι πειό μεγάλοι καταλαβαίναμε τί συμφορά θά μάς εύρισκε. Οι πειό μικροί σπάναμε σαστισμένοι σάν γάννοιωθαν κι' αυτοί τη παγονία και τον τρομο του θανάτου πούγε μη κι' όλας και βριζότανε μέσα στό σπύτι μας.

'Ετσι μαυρη κι' άραχλη πέρασε όλη ή νύχτα. 'Ο πατέρας μου δε συνήηθε καθόλου, μα ούτε και ήσυχασε. Χαροπαύεμε με τά μάτια κλειστά πέρνοντας με δυσκόλια την άνάσα του, πνιγμένους απ' τό ρόγχο, σάν κάποιος άόροτο χέρι νά τούσφιγγε τό λαϊμό.

Κατά τη χαραγή, ύστερα απ' τό κράζιο του πετεινών, ό πατέρας ήσυχασε λιγάκι, άνάσαινε πειό ήσυχια και μαλακά. Με τό σκάμιο του ήλιο φάνηκε πώς άποκοιμήθηκε.

'Αργότερα ό ρόγχος κι' ή άγονία του ξανάρχισαν.

'Η μάνα μου πού έλιπζε άκόμα ως τά χτές, αναγκάστηκε τώρα νά φωνάζη τον παππά νά τον μετλάβη. 'Ο παπάς της ένορίας ήρθε κατά τις δέκα. Μίλησε στη κάμαρη πούταν ό πατέρας και μουμοιούζοντας σιγανές ψαλωδιές τον μετλάβε. Είηε τό σπύτι του όρθάνοιχτο, κι' έτσι καθώς ήτανε βυθισμένος νομίσασε πώς δε θά καταλαβαίνε τίποτα. Μά ό πατέρας κατάβαζε. Τά μάτια του όρθάνοιξαν, γύρινε άργά τό κεφάλι του προς τον παππά κι' έτσι άπόμεινε σάν σαστισμένος. 'Η μάνα μου είηε γονατίσει τά πόδια του κρεβατιού και δερνότανε. 'Ο πατέρας έκανε μιά προσάθεια νά πη κάτι μα δέν τόφερε. 'Η φωνή βγήκε άνακατεμένη

— ρόγχος και τραύλισμα μαζί — απ' τό στόμα του. 'Η μάνα μου σφουγγίσε μή δάκρυά της κι' έτρεξε κοντά του. Πάλι θέλησε κάτι να πη, μα μη πούρώνας γύρισε τό μάτι του όλόγυρα στό δομάτιο. 'Η μάνα μου κατάλαβε.

— Τά παιδιά; Θεός νά τούς μιλήσω; τον ρώτησε.

'Ο πατέρας μου είηε νά κλεινόντας τά βλέφαρά του. 'Η μάνα μου ήρθε στην άλλη κάμαρη μάς πήρε και μάς πήγε πλάι στο κρεβάτι του. Τά θυμάμαι άκόμα τά ματια του πού τά θόλωνε ό θάνατος, νά μένονν χαρομμένα άπάνου μας ώρα πολλή. 'Αξαφνα τινάγηηκε άπότοια. Τά μάτια του άρχισαν νά σβύνουν. Τό κοντανάσπια του έβρισε πειό γούγορο. Κατάλαβε κι' ό ίδιος πώς ή ώρα του θανάτου πλησίαζε... 'Η μάνα μου τούε πιάσει τό χέρι κι' ήταν σκυμένη πάνω του. Θέλησε πάλι νά μιλήση, γά πη κάτι. 'Η άγονία του νά τό κατορθώση ήταν μεγάλη. 'Ο λαϊμός του έβραζε, ή πνοή του σφύραγε. Σήκωσε τότε—τό θυμάμαι σάν τώρα—τό χέρι του και με τό δάχτυλό του έπιασε τη στεργωμένη του γλώσσα και την τράβηξε προς τά έξω... Μά του κάκου. Δέν μπόρεσε νά βγάλη λέξι...

'Εναντιλμένος έβρισε τά μάτια του κι' άπόμεινε έτσι άνασαινοντας με δυσκόλια. 'Αξαφνα ένα σπυροχικό άναρρόλητο βγήκε από τό στήθια της μάνας μου που κρατούσε τά μάτια της στυλωμένα άπάνου του. Τον είχε δη νά κλαίη!... Τά δάκρυα πούηαν βουρνώσει κάτω απ'τά κλειστά βλέφαρά του κλωδισαν τώρα στα χλωμά, άδυνατισμένα μάγουλά του. 'Απ' τη στιγμή αυτή τούπεσε και τό κοντανάσπια. Μόλις άνάσαινε σάν τό πουλί... Κοντά τό βραδάτι πέθανε!...

Τό σπύτι γέμισε θρήνους και δακρύους. 'Η μάνα μου ήταν τρελλή απ' την άπελπισία της. Κι' όταν την άλλη μέρα τον κατεβάζανε στις σκάλες σβρνονταν πίσω απ' τη κόσα κουρέλλι πειά ποιά άνθρώπος... Κάτω στο δρόμο ήταν μαζεμένους, κόσομοι! οι παπιάδες είηαν άρχισαι νά ψέλνουν, τό γετονιακό σπύτι κλεινάε νά ιαράθουη, ή αδερφές μου θρηνηολούσαν σωριασμένες σ' ένα καναπέ...

Κ' ή μέρα όξω ήταν δυορηη, ήταν άτάραχη και ξεγνοιαστη ή φύση, έλαμπε ό ήλιος στον καθάριο ούρανό, τά πουλιά κελαιδούσαν στις στέγες και τούλιζαν πόσαμαρα...

Χάρης Σταματίου

